

УДК: 345.35

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-72-3-155-161>

Щербак Марина Юріївна,
аспірантка
(Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6234-9433>

ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Статтю присвячено питанню корупції як соціальному явищу. Проаналізовано причини її виникнення. Досліджено правове регулювання корупції, шляхи протидії та способи її подолання. У світі немає країни, де це явище було б відсутнє взагалі. Проблема негативного впливу корупції на розвиток і зростання економіки підтверджує необхідність реалізації державної антикорупційної політики. Сьогодні вирішення цього питання є одним із пріоритетних для українського суспільства. Стратегічною метою антикорупційної політики є протидія корупції на всіх рівнях шляхом підвищення прозорості діяльності державних органів, дотримання прав і свобод людини і громадянина, створення умов для розвитку економіки, забезпечення європейських соціальних стандартів, зниження рівня корупції в Україні. Тому частину дослідження присвячено вивченню досвіду боротьби з корупційними злочинами в країнах Європейського Союзу, а саме Швеції, Великобританії, Німеччині.

Ключові слова: корупція; корупційні правопорушення; боротьба з корупцією; зарубіжний досвід; органи державної влади; запобігання та протидія корупції.

Постановка проблеми. Корупція є інтернаціональною проблемою, яка властива всім державам незалежно від їхнього політичного устрою та рівня економічного розвитку. Криміногенна ситуація, яка склалася у нашій країні, свідчить, що структура корупційної злочинності, її причини та умови нерідко є загальними для кожної з держав. Саме тому зарубіжні антикорупційні моделі вимагають ретельного дослідження [1].

Питання щодо причин виникнення, виявлення, регулювання та запобігання корупції в Україні зараз у центрі уваги багатьох економістів, політиків, юристів, науковців, тому що корумпована країна не становить інтересу для міжнародної спільноти та не може бути надійним партнером для країн, які стоять ближче до повного подолання корупції на всіх її рівнях. За останні декілька років в українському законодавстві відбулися кардинальні зміни. Зважаючи на обраний курс України до європейської інтеграції, на законодавчому рівні прийнято низку антикорупційних нормативно-правових актів, як того вимагала міжнародна спільнота: Закон України «Про запобігання корупції», «Про судоустрій і статус суддів», «Про Вищу раду правосуддя», ухвалено Державну програму щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії), створено спеціальні державні органи, діяльність яких спрямована на запобігання та протидію корупційним проявам (Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство запобігання корупції, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Спеціалізовану антикорупційну

прокуратуру тощо). Ключовими напрямками антикорупційної політики визначено виявлення корупційних ризиків, що можуть виникати в діяльності органів державної влади й місцевого самоврядування, вироблення механізмів усунення таких ризиків та уникнення їх у подальшому. Незважаючи на зроблені кроки у формуванні антикорупційної політики, Україна все ж таки потребує удосконалення комплексу заходів щодо запобігання та протидії корупції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням питання, пов'язаного з корупцією, виникненням корупційних ризиків та напрацюванням механізму запобігання і протидії, займалися вітчизняні вчені, а саме: В. Авер'янов, О. Андрійко, Н. Берлач, Ю. Битяк, Л. Біла-Телуньова, В. Білоус, В. Горошук, Є. Додін, О. Захарчук, А. Зелінський, О. Кальман, Р. Калюжний, М. Камлик, Т. Коломоєць, В. Колпаков, С. Константінов, І. Корж, Т. Кравченко, І. Мазур, Р. Мельник, О. Миколенко, Н. Онищенко, Т. Плугатар, О. Проневич, О. Прохоренко, Т. Серьогіна, Н. Сорокіна, О. Терещук та інші.

Метою статті є визначення й узагальнення теоретичних і прикладних аспектів запобігання та протидії корупційним правопорушенням в Україні та надання пропозицій для вдосконалення законодавства у цій сфері, зокрема із застосуванням зарубіжного досвіду, вироблення власного механізму протидії корупції, який би відповідав сучасній економіко-політичній ситуації, національній специфіці і традиціям.

Виклад основного матеріалу. Узявши до уваги міркування науковців щодо поняття «корупція», доцільно виділити основні ознаки, які визначають правову природу корупції: корупційні діяння завжди є умисними; постійний розвиток; системний характер; отримання особами за вчинення корупційних діянь як матеріальних, так і нематеріальних благ; широке коло суб'єктів корупційних діянь [2, с. 24–25].

Першочерговими причинами виникнення корупції можна назвати такі: неузгодженість законодавчих та інших норм, у тому числі адміністративно-правового характеру, ділового обороту, що виникає у підприємницькій діяльності; невідповідність (відставання) змін національного законодавства більш швидкому розвитку умов ринкового господарства; зволікання у прийнятті ефективних адміністративних рішень [2, с. 43–44].

Одним із головних напрямів запобігання корупційним проявам є виявлення можливих ризиків, а також усунення умов та причин їхнього розвитку [2, с. 24–25].

На сьогодні науковцями виокремлено не один метод боротьби з корупцією. Наприклад, О. Пасхавер наголошує, що контроль суспільства за розвитком держави є передумовою зменшення корупції як системи. При цьому також зазначає, що зростання національного багатства і, як наслідок, підвищення рівня доходів державного службовця також сприяє подоланню корупції [3, с. 17].

В. Гаращук пропонує зосередитися на усуненні основних умов, що породжують корупцію, серед яких можна виділити: невисоку заробітну плату; незадовільний рівень життя державних службовців, уповноважених осіб на виконання функцій держави та місцевого самоврядування; високі ціни на товари та послуги, що нерідко перевищують світові; необмірковану конфіскаційну податкову політику держави, яка підштовхує виробників шукати шляхи несплати податків до державного бюджету тощо [4, с. 24].

Г. Грянка наполягає на протидії корупційним проявам шляхом застосування адміністративних (вольових) методів, що не потребують упровадження реформ, для реалізації яких потрібен час та витрати. На його думку, адміністративний механізм запобігання та протидії корупції є сукупністю правових норм, які попереджують та забороняють уповноваженим особам влади здійснювати корупційні діяння, а також запроваджують відповідальність за них [5, с. 109].

Систему запобігання та протидії корупції визначено Законом України «Про запобігання корупції». Аналізуючи цей закон, перше, на що потрібно звернути увагу — це формування та реалізація антикорупційної політики.

Як зазначає Департамент координації антикорупційної політики, метою такої політики є створення системи запобігання корупційним проявам на основі нових засад формування та реалізації антикорупційної політики, періодичний перегляд та забезпечення відповідності актуальним корупційним викликам і загрозам.

Серед очікуваних результатів слід відзначити: 1) формування антикорупційної політики відбувається на основі аналізу якісних даних про корупцію; 2) моніторинг реалізації антикорупційної політики здійснюється системою уповноважених органів (Верховна Рада України, Національна рада з питань антикорупційної політики при Президентові України), що забезпечує ефективне і своєчасне коригування антикорупційної політики; 3) громадськість активно залучається до формування, моніторингу та реалізації антикорупційної політики [2].

Найбільш дієвим шляхом протидії корупції є усунення передумов і причин, що сприяють її появі та процвітанню, у результаті чого зникне підґрунтя для її зародження.

Створення ефективного механізму запобігання та протидії корупційним проявам є неможливим без визнання на державному рівні, що корупція дійсно є серйозною проблемою національної безпеки, яка завдає шкоди як самій державі, впливаючи на її економіку, освіту, релігію, так і суспільству взагалі.

До країн, які досягли значних успіхів щодо запобігання та протидії корупційним проявам, традиційно відносять низку західноєвропейських країн, зокрема, Федеративну Республіку Німеччини, Королівство Нідерландів, Французьку Республіку, Королівство Данія, Ісландію, Королівство Швеція, Королівство Норвегія, Швейцарську Конфедерацію, Республіку Австрія Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії тощо, а також Сполучені Штати Америки, Канаду. У цих країнах не лише було створено відповідну правову базу протидії корупції, але й сформовано систему активної протидії корупційним проявам із всебічним залученням громадськості [3].

Зокрема, у Великобританії у 2010 році була реалізована реформа антикорупційного законодавства: було ухвалено Закон про протидію хабарям (The Bribery Act 2010) [4]. Цей закон є одним із найпростіших й одночасно найжорсткішим у світі. Окрім чіткого визначення переліку дій, які визнаються корупційними злочинами, цей закон має екстериторіальну дію й поширюється не лише на посадових осіб, але й на приватних осіб. Наприклад, «Британський суд може почати провадження, якщо злочин (дія або бездіяльність) вчинений у будь-якій державі світу громадянином або комерційною організацією Великої Британії чи британських заморських територій, особою, яка проживає на території Сполученого Королівства та її заморських територіях, і будь-якою компанією, що має бізнес в Британії або на заморських територіях» [5]. Принцип екстериторіальності щодо протидії корупції діє і в Сполучених штатах Америки (Закон про корупцію за кордоном). Антикорупційне законодавство Великобританії демонструє прагнення британського законодавця до максимальної прозорості як в роботі державних органів, так і під час здійснення комерційної діяльності британськими та закордонними компаніями.

Аналіз теорії, практики і нормативно-правових актів Федеративної Республіки Німеччини (далі — ФРН) дає загальне уявлення про її антикорупційну систему, яка базується на десяти принципах: охорона державної скарбниці і конкуренції за допомогою реєстру корупції; створення стимулів для нової етики підприємництва; заборона посадовим особам, звільненим зі служби за надання протекції, протягом п'яти років займатися підприємницькою діяльністю; ліквідація прогалів в законах; санкціонований контроль за телефонними розмовами; врегулювання становища головного свідка за допомогою пом'якшення покарання; посилення кримінального переслідування шляхом створення центрів протидії корупції; забезпечення широкої гласності своєї діяльності; створення «телефонів довіри»; посилення контролю з метою попередження самозбагачення і зловживання суб'єктивним правом тощо.

У 1997 році у ФРН набув чинності Закон про боротьбу з корупцією і були внесені зміни до Кримінального кодексу Німеччини. Крім того, у федеральних міністерствах і відомствах німецького уряду були здійснені антикорупційні заходи, що містяться в спеціальному пакеті документів під назвою «Директива федерального уряду про боротьбу з корупцією у федеральних органах управління» (далі — Директива) [6]. Головною особливістю Директиви є те, що вона може застосовуватися не лише до федеральних органів державної влади, а й до юридичних осіб публічного або приватного права. У ній наголошено на проведенні в органах державної влади аналізу ризиків особливо уражених корупцією сфер діяльності. До Директиви додано Кодекс дій проти корупції, а також Методичні вказівки для керівників та керівництва відомства. Кодекс дій проти корупції є докладним коментарем до параграфів Директиви. Положення цього документа є надзвичайно значущими у сфері протидії корупції, тому вбачаємо їхню цінність для імплементації в українське законодавство. Фактично ця Директива передбачає створення потужної системи як внутрішньовідомчого, так і надвідомчого антикорупційного контролю. Цю систему цілком можливо, а головне — потрібно впровадити в Україні. Маємо надію, що подібні директиви будуть діяти не тільки в усіх державних органах влади, органах місцевого самоврядування, але і в недержавних комерційних і некомерційних організаціях.

Досить цікавим вважаємо досвід Королівства Швеція щодо запобігання корупційним проявам. Якщо наприкінці XIX століття Швеція визнавалася країною із вкрай високим рівнем корупції, то нині за індексом сприйняття корупції вона входить до п'ятірки найменш корумпованих держав. Нині в країні проблема корупції не має першочергового значення. У Швеції відсутні будь-які спеціальні антикорупційні інституції, не затверджуються спеціальні урядові програми щодо протидії корупції. Проте це не означає, що тут не ведеться антикорупційна діяльність — є відповідна законодавча база, покарання за давання хабарів або зловживання службовим становищем з метою особистого збагачення передбачено низкою статей Закону про маркетинг, Законом про податок на прибуток, а також положеннями Кримінального кодексу. Існують і відповідні корпоративні інститути. Прикладом антикорупційної корпоративної установи може слугувати створений у 1923 році так званий «Інститут проти хабарів», який функціонує при Стокгольмській торговій палаті. Отримуючи фінансування від бізнес-організацій та Стокгольмської торгової палати, інститут зосереджується на детальному роз'ясненні тонкощів антикорупційного законодавства. Він працює у площині суспільної моралі, допомагаючи людям провести межу між тим, що є хабарем, і тим, що в межах норми [7]. В «Інституті проти хабарів» можна отримати юридичну консультацію з питань, пов'язаних із корупцією. Організація проводить семінари для бізнесу і влади, розповідаючи, що є прийнятним, а що — ні. Вони намагаються запобігти виникненню значних корупційних скандалів, руйнуючи стереотипи толерантності до різних проявів корупції. При організації діє комісія з етики, до складу якої входять експерти з великим досвідом роботи в юриспруденції і фінансовій сфері. Комісія розглядає конкретні випадки і з'ясовує, чи відповідає поведінка бізнесу чинному законодавству. Потім рішення комісії публікують, щоб ця справа стала прикладом для інших людей, які намагаються вирішити схожі етичні проблеми. «Інститут проти хабарів» тісно співпрацює з антикорупційними прокурорами.

Ключовим елементом антикорупційного механізму Швеції є ефективний громадський контроль за діяльністю як чиновників, так і бізнесменів. Основну роль у здійсненні цього контролю відіграють шведські засоби масової інформації, які миттєво оприлюднюють будь-які корупційні випадки, незважаючи на посади і суспільний статус осіб-учасників корупції. Бізнес набагато більше боїться журналістів, ніж поліцію. Його фінансові втрати можуть бути набагато серйознішими, якщо компанія «засвітиться» в корупційній історії на перших шпальтах видання. Адже можна зіпсувати репутацію, а це обійдеться набагато дорожче, ніж сплата штрафів державі.

Отже, механізми протидії корупції у зарубіжних країнах принципово не відрізняються. Відмінністю є підхід та мотивація. Складовою формування і реалізації ефективної системи боротьби з корупцією є чітка взаємодія держав на регіональному й міжнародному рівнях, зокрема їхніх правоохоронних органів. Вивчення міжнародного досвіду запобігання та протидії корупції свідчить про те, що за сучасних умов прояви корупції стали чинниками, які створюють загрозу національній безпеці та демократичному розвитку більшості країн світу, негативно впливають на суспільство взагалі.

Висновки. Зважаючи на світовий досвід, Україна має виробити власний механізм протидії корупції, який відповідав би поточній економіко-політичній ситуації, національній специфіці і традиціям. Якщо зробити спробу вплинути на менталітет і свідомість людей, то з часом може змінитися і сама система. Вироблення ефективного механізму запобігання та протидії корупції має початися після появи лідера з командою, яка матиме політичну волю дійсно протидіяти корупції, матиме бажання зруйнувати стереотипи і присвятити себе країні. Наступним кроком має бути забезпечення суворого фінансового контролю, де передусім будуть перевірятися не прибутки осіб, а їхні витрати. Слід розробити і запровадити механізм мінімізації особистого контакту з чиновниками та їхнього впливу на прийняття рішень про видачу різних дозволів, довідок тощо. Подальшими кроками у запобіганні та протидії корупції має стати освітньо-просвітницька діяльність населення та бізнесу, активна участь громадських організацій, волонтерів та засобів масової інформації у виявленні і розкритті інформації про корупційні діяння. Неприпустимо, якщо поняття корупції буде і надалі звичайним явищем суспільного життя. Потрібно сформувати нетерпимість до будь-яких корупційних проявів у всіх сферах життя і здійснюватися постійний тиск на владу, щоб вона виконувала всі необхідні і конкретні дії щодо запобігання та протидії корупції. Важливим кроком є встановлення гідної оплати праці державних службовців, щоб не створювати зайвих підстав для пошуку додаткового прибутку завдяки корупційній діяльності.

Для завершення процесу протидії та запобігання корупції необхідно розробити й прийняти законодавчі акти щодо створення та забезпечення функціонування Державного бюро розслідувань та Вищого антикорупційного суду. Крім того, продовжують існувати незгодженості повноважень із вироблення і реалізації антикорупційної політики, якими наділені Національне агентство з питань запобігання корупції і Секретаріат Кабінету Міністрів України [12, с. 267].

Потребують подальшого узгодження на законодавчому рівні питання реалізації вимог міжнародно-правових документів щодо партнерства влади та громадянського суспільства у сфері антикорупційної політики.

Список використаних джерел

1. Рогульський С. С. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Київський національний університет імені Т. Шевченка. Київ, 2005. 187 с.
2. Мусієнко О. П. Адміністративно-правові заходи запобігання та протидії корупції в органах виконавчої влади і місцевого самоврядування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ: Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», 2017. 242 с.
3. Пасхавер О. Антикорупційний аспект економічних та політичних реформ : *матеріали Першого національного симпозиуму «На шляху до доброчесності»*, м. Київ, 28–29 листопада 1997 р. Київ, 1997. 167 с.
4. Гарашук В. М. Стратегія і тактика боротьби з корупцією. Концепція боротьби з корупцією в Україні : підготовчі матеріали. Координатор — Центр правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції України. Київ, 1997. 245 с.
5. Грянка Г. В. Поняття та класифікація адміністративно-правових заходів протидії корупції. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2009. Вип. 20. С. 103–110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2009_20_11 (дата звернення: 25.05.2020).

6. Департамент координації антикорупційної політики. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/departament-koordynatsiyi-antykoryupsiynoyi-polityky/> (дата звернення: 25.05.2020).
7. Супрун Т. М. Зарубіжний досвід запобігання та протидії корупції. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2017. Вип. 2–3. С. 199–204. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2017_2-3_41 (дата звернення: 25.05.2020).
8. The Bribery Act 2010. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/23/contents> (дата звернення: 25.05.2020).
9. Дейнека В. Ф., Кармаліта М. В., Розум О. М., Шавло І. А., Шкуренко Н. Г. Теоретико-правові засади протидії корупції : матеріали науково-аналітичної доповіді. Ірпінь: НДІ фінансового права, 2014. 39 с.
10. Federal Government Directive Concerning the Prevention of Corruption in the Federal Administration. URL: https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/EN/themen/moderne-verwaltung/Richtlinie_zur_Korruptionspraevention_in_der_Bundesverwaltung_englisch.html (дата звернення: 25.05.2020).
11. Смирнова Т. С. Особенности организации антикоррупционной деятельности в органах местного самоуправления зарубежных государств (на примере Швеции). *Вестник Марийского государственного университета. Серия «Исторические науки. Юридические науки»*. 2015. № 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-organizatsii-antikorrupcionnoy-deyatelnosti-v-organah-mestnogo-samoupravleniya-zarubezhnyh-gosudarstv-na-primere> (дата звернення: 25.05.2020).
12. Новак А. М. Теоретико-методологічні засади формування та реалізації національної антикорупційної політики : дис. ... докт. наук : 25.00.01. Дніпро, 2019. 262 с.

References

1. Rohulskyi, S. S. (2005). *Administratyvno-pravovi zakhody borotby z koruptsiieiu v Ukraini* [Administrative and legal measures to combat corruption in Ukraine] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni T. Shevchenka. Kyiv, 187 s. [in Ukrainian].
2. Musiienko, O. P. (2017). *Administratyvno-pravovi zakhody zapobihannia ta protydii koruptsii v orhanakh vykonavchoi vlady i mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini* [Administrative and legal measures to prevent and combat corruption in the executive branch and local government in Ukraine] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Kyiv, 242 s. [in Ukrainian].
3. Pashkover, O. (1997). *Antykoryupsiinyi aspekt ekonomichnykh ta politychnykh reform* [Anti-corruption aspect of economic and political reforms] : materialy Pershoho natsionalnogo sympoziumu «Na shliakhu do dobrochesnosti», m. Kyiv, 28–29 lystopada 1997 r. Kyiv, 167 s. [in Ukrainian].
4. Harashchuk, V. M. (1997). *Stratehiia i taktyka borotby z koruptsiieiu. Kontseptsii borotby z koruptsiieiu v Ukraini* [Strategy and tactics of anti-corruption. The concept of combating corruption in Ukraine] : pidhotovchi materialy. Koordynator — Tsentr pravovoi reformy i zakonproiektnykh robit pry Ministerstvi yustytzii Ukrainy. Kyiv, 245 s. [in Ukrainian].
5. Hrianka, H. V. (2009). *Poniattia ta klasyfikatsiia administratyvno-pravovykh zakhodiv protydii koruptsii* [The concept and classification of administrative and legal measures to combat corruption]. *Borotba z orhanizovanoi zlochynnisti i koruptsiieiu (teoriia i praktyka)*. Vyp. 20. S. 103–110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2009_20_11 (data zvernennia: 25.05.2020) [in Ukrainian].
6. *Departament koordynatsii antykoryupsiinoi polityky* [Anti-Corruption Policy Coordination Department]. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/departament-koordynatsiyi-antykoryupsiynoyi-polityky/> (data zvernennia: 25.05.2020) [in Ukrainian].
7. Супрун, Т. М. (2017). *Zarubizhnyi dosvid zapobihannia ta protydii koruptsii* [Foreign experience in preventing and combating corruption]. *Mizhnarodnyi yurydychnyi visnyk: aktualni problemy suchasnosti (teoriia ta praktyka)*. Vyp. 2–3. S. 199–204. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2017_2-3_41 (data zvernennia: 25.05.2020) [in Ukrainian].
8. The Bribery Act 2010. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/23/contents> (data zvernennia: 25.05.2020).
9. Deineka, V. F., Karmalita, M. V., Rozum, O. M., Shavlo, I. A., Shkurenko, N. H. (2014). *Teoretyko-pravovi zasady protydii koruptsii* [Theoretical and legal principles of anti-corruption: materials of scientific and analytical report] : materialy nauково-analitychnoi dopovidi. Irpin: NDI finansovoho prava, 39 s. [in Ukrainian].

10. Federal Government Directive Concerning the Prevention of Corruption in the Federal Administration. URL: https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/EN/themen/moderne-verwaltung/Richtlinie_zur_Korruptionspraevention_in_der_Bundesverwaltung_englisch.html (data zvernennia: 25.05.2020).

11. Smirnova, T. S. (2015). Osobennosti organizatsii antikorrupcionnoj deyatel'nosti v organah mestnogo samoupravleniya zarubezhnyh gosudarstv (na primere SHvecii) [Features of the organization of anti-corruption activities in local governments of foreign states (on the example of Sweden)]. *Vestnik Marijskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya «Istoricheskie nauki. YUridicheskie nauki»*. № 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-organizatsii-antikorrupcionnoj-deyatelnosti-v-organah-mestnogo-samoupravleniya-zarubezhnyh-gosudarstv-na-primere> (data zvernennya: 25.05.2020) [in Russian].

12. Novak, A. M. (2019). Teoretyko-metodolohichni zasady formuvannia ta realizatsii natsionalnoi antykorupciinoi polityky [Theoretical and methodological principles of formation and implementation of national anti-corruption policy] : dys. ... dokt. nauk : 25.00.01. Dnipro, 262 s. [in Ukrainian].

Scherbak Maryna,

Postgraduate

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6234-9433>

LEGAL ASPECT OF FORMATION AND IMPLEMENTATION OF ANTI-CORRUPTION POLICY IN UKRAINE, TAKING INTO ACCOUNT THE EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES

An article is about corruption as a social phenomenon, the cause of its appearance, its legal regulation, as well as the ways to fight corruption and overcome it. In our time, the problem of corruption has become very urgent. The corruption is a considerable obstacle to development and growth of the economy, but we also shall not forget that there is no state in the world where this phenomenon would be completely absent. In particular, Ukraine is not a “clean” state enough from the corruption point of view, and this indicates the need to implement the state anti-corruption policy in the country. Therefore, solving the problem of corruption is one of the priorities for Ukrainian society at the present stage of development of the country. The strategic goal of the anti-corruption policy is to fight corruption at all the levels by increasing the transparency of the state authorities’ activities, observing human and civil rights and freedoms, creating conditions for economic development, ensuring European social standards, and reducing corruption in Ukraine. In recent years, the interest in a scientific comprehensive understanding of corruption has gradually begun to grow, the number of scientific publications has increased rapidly. There has been conducted the analysis of corruption phenomenon and that of fight against corruptive crimes in the EU countries, namely, in Sweden and the United Kingdom, an understanding of the main principles of an advanced national anti-corruption strategy has been formed. Anti-corruption mechanisms in foreign countries are not fundamentally different. The difference is the approach and motivation. A component of the formation and implementation of an effective anti-corruption system is a clear interaction of states at the regional and international levels, especially their law enforcement agencies. The study of international experience in preventing and combating corruption shows that in modern conditions, corruption has become a factor that threatens the national security and democratic development of most countries, negatively affecting society as a whole.

Key words: corruption; corruptive offences; fight against corruption; foreign experience; state authorities; prevention and counteraction of corruption.

Надійшла до редколегії 07.07.2020

Зразок для цитування:

Щербак М. Ю. Правовий аспект формування та реалізації антикорупційної політики в Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн. *Правовий часопис Донбасу*. 3 (72). 2020. С. 155—161. DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-72-3-155-161>